

Livet i Danderyds församling #4 2021

LIVET

FÖDAS

JAG BLIR ALDRIG så trött som när jag håller en liten bebis i mina armar ...

Kroppsmminnet av vaknätter, omätligt ansvar och mjölkstockning sitter marinerat i mina celler. Erfarenheten av att innerligt vilja detta liv väl – som samtidigt stör och berör mitt eget. Att få ta emot ett

När jag döper små barn så passar jag på att titta lite djupare in i deras ögon och då drabbas jag alltid av tanken "Vad är det du vet som jag inte vet, vad är det du minns som jag har glömt bort?"

barn är något av det mest omvälvande jag har erfarit. Födelse är livsförändrande – för alla i födelsens närhet.

När jag döper små barn så passar jag på att titta lite djupare in i deras ögon och då drabbas jag alltid av tanken "Vad är det du vet som jag inte vet, vad är det du minns som jag har glömt bort?" Den nyfödda är närmare gränslandet mellan här och där än vi vuxna. Precis som den döende. Och det är som att livet djupnar där perspektiven vidgas vid livets gränsland.

Det är ofta där Gud möter oss. När våra hjärtan är mjukare och öppnare, när sårbarheten och insikten om vår ofullkomlighet är uppenbar. För det kan vara det enda sättet för Gud att komma igenom. Därför är det lätt att tala om Guds gåva och kärlek för en nybliven förälder, därför är det lätt att samtala om Guds omsorg och skydd för en nybliven änkeman. Och därför söker vi människor mening och riktning när livet svajar och vi tappat fotfästet. För då når Gud igenom.

Jag tänker att eftersom Gud vet hur vi människor funkar så valde Gud att närma sig oss människor genom ett litet nyfött barn. Den allra största kommer oss nära genom det allra minsta, mest skyddslösa. Ett människobarn behöver vuxnas omsorg och ansvar i mycket större utsträckning än något annat av världens djur. Och Gud vet att det finns ingenting som kan röra och beröra oss så som ett litet, nyfött barn.

Egentligen är varje dag en liten pånyttfödelse. I vår evangelisk-lutherska tradition har den dagliga "omvändelsen" eller pånyttfödelsen varit en bärande del. Att varje kväll få avsluta dagen med ett "Tack för idag Gud. Jag gjorde vad jag kunde. Det blev kanske sådär. Förlåt för det som gjorde illa". Och att varje morgon få börja dagen med ett "God morgon Gud. Tack för en ny dag. Nu tar vi tag igen. Du och jag. Tillsammans. För att göra den här världen lite bättre".

Gud kan möta var och en av oss just där vi är, mitt i det vi står i. Gud är inte begränsad av platser och former, men vi har fått kyrkan som en särskild plats där Gud lovat att vara. Ett ställe dit vi kan komma med vår förundran och vår undran. En plats där det finns andra som förundras och undrar. I Danderyd är vi många som längtar. Längtar efter Guds tilltal. Längtar efter den karta för livets resa som den kristna tron visat oss genom generationers erfarenheter och böner.

Dina funderingar är aldrig för små. Din längtan är aldrig för svag. Du har en plats i kyrkan, en plats som bara är din. Gud längtar efter dig. Välkommen!

Kristin Molander
Kyrkoherde

Julstämning!

Advents- och jultiden är fylld av musik, gudstjänster och andra aktiviteter.

Läs mer på tidningens backsida, vår hemsida och i annonserna i Mitti Danderyd.

Lördagen den 27 november är det dags för julmarknader med hemkokt, hembakat och julgodis.

Djursholms församlingsgård
Änglagaraget, Valevägen 28
Basaren pågår 11.00–14.00
Djursholms arbeidskrets samlar in till olika välgörande ändamål.

Enebykyrkan

Julmarknaden börjar med grötfrukost 9.00 och pågår till 14.00.
Elever från Danderyds musikskola bjuder på adventsmusik 12.00.

Adventsfika i Andrum

Andrum på plan 5 i Mörby centrum är öppet tisdagarna 23 och 30 november samt 7, 14 och 21 december 13.00–15.00.
Då serveras adventskaffe.
Öppettider och verksamheter på vår hemsida eller genom diakon
Estelle Wiesel 08-568 957 29
estelle.wiesel@svenskakyrkan.se

FOTO: IKON BILDBYRÅ SAMT ELLIOT ELLIOT

Dopet är för alla: Man kan döpas som barn, tonåring eller vuxen. Oavsett ålder handlar dopet om gemenskapen med Gud.

UNDER DET SENASTE ÅRET är det många som har väntat på att få samla familj och vänner för att välkomna och döpa en ny människa och familjemedlem. Nu är det möjligt igen.

I dopet visar Gud sin samhörighet och omsorg om alla oss människor och hela skapelsen. Genom dopet blir man också medlem i Svenska kyrkan.

Dopet innehåller många konkreta symboler – vattnet, bönen, välsignelsen. Det är en kärleksfull och helig handling – ett sakrament – som Jesus gav till sina vänner och lärjungar.

Danderyds församling vill att det ska vara enkelt att döpas. Man kan vara allt

från väldigt liten till helt vuxen människa och komma i vanliga kläder.

Dopet kan ske under en vanlig gudstjänst eller vid en dophögtid där familj, vänner, präst och musiker är med. Det kan också ske i en mindre grupp med präst och några vänner.

Både den långa dopklänningen till det lilla barnet och konfirmandens långa vita kåpa är symboler för att man ständigt växer i sin tro.

För den som är vuxen finns även *Katekumenatet* som en möjlighet att lära mer, erfara och fördjupa tro. Ett sammanhang där man kan samtala och reflektera över livet. Läs mer om det på sidan 16.

Boka dop

Välkommen till kyrkan för att döpa en familjemedlem.

Bokning: 08-568 957 10,
bokning.danderyd@svenskakyrkan.se

Läs mer och boka på
svenskakyrkan.se/danderyd.

Församlingens trivsamma lokaler kan hyras för dopkalas.

I vår kommer vi även att erbjuda drop in-dop lördag 14 maj 2022.

Hej nyfödding!

**Mellan 700 och 800 barn har barnmorskan Linn Sjöstedt Dahl välkomnat till livet.
– Det är så fascinerande när det kommer en ny liten medmänniska till vår jord, säger hon.**

REDAN NÄR LINN Sjöstedt Dahl var sju år visste hon att hon ville bli barnmorska.

– Jag är uppvuxen på en gård och var med när våra tackor födde sina lamm. Min pappa lärde mig mycket, han var min idol, och löste alla knepiga situationer som uppstod. Jag har alltid haft en stor fascination för kraften i att föda och anknytningen efteråt, säger hon.

Efter gymnasiet läste hon till sjuksköterska och jobbade sedan de år som krävdes innan hon kunde vidareutbilda sig till barnmorska. Nu är hon inne på sitt elfte år i yrket och arbetar på Danderyds sjukhus.

– Jag har säkert sett mellan 700 och 800 barn födas genom åren. Men alla du möter föder inte på ditt pass. Skulle man räkna alla kvinnor som jag har guidat under en

del av deras förlossningsarbete så är det många fler, säger Linn Sjöstedt Dahl.

Hon har en anteckningsbok där hon skriver en rad om varje födsel hon bistått. Datum, tid, kön och en anteckning om det hände något särskilt.

– Jag minns ganska många födslar, men det är de par som levt i ofrivillig barnlöshet länge, som kämpat i flera år för att bli gravida och misslyckats gång på gång, som sitter kvar extra starkt i minnet.

Ingen födsel är den andra lik. Linn Sjöstedt Dahl har varit med om allt från att instruera familjer via telefon, när mamman föder hemma i hallen, till att möta en och samma familj under flera arbetspass, då förlossningen tagit två eller tre dagar.

– Jag älskar mitt jobb! Det bästa med att

vara barnmorska är att få vara med när ett barn föds. Det finns ingen annanstans som jag har en sådan total närvaro och fokus. Det är också en stor förmån att få träffa så många olika människor i mitt jobb, som jag aldrig hade mött annars.

Klockan är två en tisdagseftermiddag när vi ses för intervjun. Linn Sjöstedt Dahl har precis gått av sitt arbetspass och har fortfarande sina arbetskläder på. Idag har hon handlett en blivande förlossningsläkare, haft en förlossning med en förstföderska, hjälpt en ny kollega med en förlossning och gjort flera andra punktinsatser.

– Vi har haft ett högt tryck idag. Det är hög belastning mellan varven, men idag hann jag ändå äta lunch. Det här jobbet är både häftigt och hektiskt ➡

Ingen födsel är den andra lik.
Linn Sjöstedt Dahl har varit med
om allt från att instruera familjer
via telefon, när mamman föder
hemma i hallen, till att möta en
och samma familj under flera
arbetspass.

< Barnmorskan Linn Sjöstedt Dahl och Arvid, 22 timmar gammal.
 – Jag träffade Arvid första gången när han var två timmar gammal då jag mätte hans längd, vikt och huvudomfång. Jag var även delaktig i hans storebrors födsel för ett år sedan. En ära!

och det blir akut operation. Och även om jag vet att jag har gjort allt jag kan så är det jobbigt att bära när något händer med barnet. Man blir starkt påverkad och det sitter i väldigt länge, säger Linn Sjöstedt Dahl som är tacksam över kollegorna.

– Vi stöttar varandra. Teamkänslan är jätteviktig på förlossningen där vi alla är beroende av varandra dygnets alla timmar.

Hon understryker att det är väldigt ovanligt att ett barn dör vid en förlossning.

– Men ändå, först när ett rosigt barn ligger på sin mors bröst slappnar jag av helt.

Slutmålet med hennes arbete är alltid en välmående mamma och en välmående bebis.

– När sedan även moderkakan är ute och bebisen suger på bröstet och familjen börjar ringa sina anhöriga för att berätta – då blir jag lycklig! Kan man ringa ett härligare samtal?

Linn Sjöstedt Dahl försöker att alltid vara lugn när hon arbetar, oavsett om det är ett pressat läge eller inte. Är en föderska rädd är lugnet extra viktigt, säger hon.

– När du föder barn är du utsatt, utlämnad och med om saker som du ofta aldrig har varit med om tidigare.

Hennes roll som barnmorska är att visa respekt, värna om integriteten och alltid få samtycke till det som görs. Hon försöker skapa förtroende och trygghet och lotsa familjen igenom förlossningen genom att förklara och berätta.

– Dagligen slås jag av hur fascinerande det är att kroppen kan bära och föda fram ett barn. För mig känns det både stort och meningsfullt att få vara med på ett hörn ♦

Intervjun gjordes innan Linn Sjöstedt Dahl, liksom ett stort antal barnmorskor på Danderyds sjukhus, sa upp sig i protest mot arbetsvillkoren.

➡ och man ger mycket av sig själv. Hon tycker att det kan vara svårt med känslan av otillräcklighet när arbetsbelastningen är hög.

– När jag måste springa mellan många rum så blir det inte den nivå jag vill ha, som jag vet att jag kan ge. En lugnare dag kan jag lägga all kraft på den födande och familjen.

Men det allra svåraste är när ett barn dör.

– Det är väldigt omtumlande och otroligt sorgligt när något går fel, säger Linn Sjöstedt Dahl.

Hon har varit med om att barnet har dött under graviditeten, att barnet börjat må dåligt under förlossningen eller blivit oväntat dåligt när det kommer ut.

– Allt kan se normalt och fint ut, men så plötsligt händer det något. Moderkakan kanske släpper, mamman börjar störtblöda

Jesu födelse har barnen på Kyrkans förskola bra koll på. Likaså hans död. Men var stallet låg är de lite osäkra på – kanske på Gotland?

På golvet framme i koret i Petruskyrkan i Stocksund sitter fem förskolebarn från Kyrkbacken och pratar om Jesu födelse tillsammans med pedagogen Patrik Öhlund. Till sin hjälp har de julkrubban och alla dess figurer.

– Är det dockor? undrar William.

Barnen har bra koll på berättelsen om Jesu födelse visar det sig när Patrik Öhlund lotsar dem genom historien med hjälp av frågor. De minns att Jesus föddes på julen, i ett stall, av Maria och att både herdarna och de tre vise männen kom dit och hälsade på.

– Jag har hört den historien massor av gånger för min mormor har en liten ängelbok, säger Amalia.

Barnen hjälps åt att placera ut alla figurer i krubban efter hand som de dyker upp i berättelsen. William ordnar med Jesusbarnet i krubban och Amalia klättrar upp på en hög pall för att sätta upp ängeln över stallet. Den här julkrubban är mycket större än den de brukar ha i förskolan.

– Den vill välta, det går inte, säger Cornelia när hon försöker få en av herdarna att stå.

– Inte min, konstaterar Arvid när han placerar ut sin herde bredvid.

Alla vill undersöka guldets i en av de vise männens händer.

– Det är riktigt guld, tror William.

Det finns lite halm som barnen lägger fram till djuren.

– Det här höet är till kossorna, men nu är allt nästan slut. Min pappa har varit i Afrika och han blev inte uppäten av krokodiler, berättar Arvid.

Noelle har lyft upp Jesusbarnet ur krubban. Hon plockar stickor och strån ur hans filt och granskar honom noga.

– Jag ser guld i Jesus ögon, säger Noelle och visar de andra som vill titta.

– Det är bara glitter, menar Arvid.

– Nu kan du väl släppa Jesus, för du har hållit jättemycket i Jesus, tycker William och får ta över Jesusbarnet.

– Det ser ut som en tjej för han har läppstift, säger William.

– Visst är Jesus en kille? undrar Noelle.

Barnen flyttar lite på Maria och Josef så att krubban får plats bättre. Sedan lägger de tillbaka Jesusbarnet. Alla figurer är på plats i julkrubban och barnen är nöjda.

– Var fanns stallet som Jesus föddes i? undrar Patrik Öhlund.

– I Sverige, tror William.

– På Gotland, tror Noelle.

Barnen vet att numera föds barn inte i stall utan på sjukhus. Eller var det i kyrkan?

– Nej, bebisarna döps i kyrkan, de föds inte där, säger Amalia och berättar att hon har varit på sin lillebrors dop i en kyrka.

Vad hände Jesus sedan?

– Han blev uppspikad på ett kors, säger Amalia.

– Sedan dog han och sedan levde han igen, säger William.

– Alla på hela jorden har hört det, säger Arvid.

– Utom min lillebror för han är bara 1 år, säger Amalia ♦

Julkrubban i Petruskyrkan är skapad av dockmakaren Pyret Sellberg.

Karin Nordvaller har levt med smärta i hela sitt liv och erfarenheterna har hon använt i sin konst.
– Jackan, som är sydd av tomma tablettkartor, skapade jag dels för att bearbeta min smärta, dels som ett inlägg i debatten om alla operationer som blev uppskjutna på grund av covid.

Karins kyrka

En allvarlig sjukdom gav Karin Nordvaller nya insikter.

– Jag har aldrig tidigare varit någon som förstått sig på varken högmässor eller klassisk musik, men nu lyssnade jag.

HON MÅR BÄTTRE NU, Karin Nordvaller. Även om förra höstens sjukdomstid fortfarande gör sig påmind kör hon på nästan som vanligt igen.

– Jag måste ha full fart och jag har alltid mycket på gång. Jag säger alltid ja, för det ger så mycket. Allt går bra bara man arbetar hårt, säger Karin Nordvaller.

Hon är konstnär, aktiv i många föreningar i Danderyd, engagerad politiskt och hon har även startat Danderyds konstrunda och varit medgrundare till nätverket Danderyds konsthall. Dessutom sitter hon i kyrkorådet i Danderyds församling sedan fyra år tillbaka.

– Jag tror att jag undermedvetet valde in kyrkan i mitt liv. Det gav mig en bra ursäkt för att få ro, balans och fortsatt mening i livet.

Hon har förr alltid känt ett avstånd till kyrkan, men åren i kyrkorådet har gjort att hennes syn på kyrkan har förändrats.

– Kyrkan ställer inga krav och jag tycker att Danderyds församling är en vänlig, omfamnande och öppen kyrka som låter alla vara med på sina egna villkor, säger Karin Nordvaller och berättar att hon under sin sjukdomstid kom ännu närmare kyrkan.

– Jag har levt med smärta i hela mitt liv och har genomgått ett flertal operationer. Förra året gjorde jag ytterligare två stora

operationer och den andra gick extremt fel.

Karin Nordvaller blev allvarligt sjuk under flera månader, i en enviss infektion som inte ville ge med sig, och åkte in och ut på sjukhus.

– Hela hösten förra året var en katastrof. Jag har aldrig varit så dålig och jag var helt övertygad om att jag skulle dö.

Hon kunde inte sova och förmådde varken läsa, titta på tv eller lyssna på sin favoritmusik. Det enda som hjälpte henne genom nätterna var församlingens digitala gudstjänster och klassisk musik på P2.

– Jag har aldrig tidigare varit någon som förstått sig på varken högmässor eller klassisk musik, men nu lyssnade jag. Musiken var rogivande och högmässorna blev så viktiga. Det kändes som om prästen talade direkt till mig.

Det var först på julafton förra året som Karin Nordvaller vågade hoppas på att hon skulle bli frisk.

– Det var en speciell dag. Min infektion hade äntligen försvunnit och jag kunde sluta med antibiotika. Jag och min man träffade våra barn och barnbarn utomhus, det var ju mitt under pandemin, säger Karin Nordvaller och understryker hur familj och vänner gör att hon känner sig rik.

Sin sjukdomstid har hon ännu inte processat klart känslomässigt och hon mår

fortfarande inte helt bra fysiskt. Men hon vill helst inte prata om det, utan vill bli bemött som vanligt.

– Jag vill inte att folk ska ömka mig. Jag har alltid varit den starka personen som folk kan vända sig till. Men i kyrkan har jag kunnat vara svag. Där behöver jag inte prestera och det ger mig en trygghet och en ro.

Trots att sjukdomstiden blev en tung erfarenhet vill hon inte ha den ogjord.

– Jag tror att det finns en mening med allt som sker, hur ont och smärtsamt det än är, och jag tar de utmaningar jag får, säger hon och fortsätter:

– Det är de här hacken i livet som är betydelsefulla. En del är rädda för dem, men jag gillar dem och tycker att de är bra. Det finns alltid något nytt att lära sig och jag tror att jag nu skulle lära mig att inte vara så rädd för religionen och Gud, att jag skulle gå in i det här med kyrkan.

Vad betyder begreppet pånyttfödd för dig?

– Att man har kommit in i en ny fas i livet. Att man har stängt ett kapitel bakom sig och öppnar ett nytt i livets bok. Jag är nyfiken på vad som kommer att hända härnäst. Det är spännande att se vad livet vill med mig utifrån de nya insikterna och erfarenheterna jag har fått. Livet är en väg för utveckling och jag kommer aldrig att vara klar ♦

Sökaren hittade hem

I nio år har Joakim Kohls varit präst, men vägen dit var lång och sökande.

– Jag tog paus från kristendomen i flera omgångar innan jag blev präst, säger han.

– **ATT BLI PÅNYTTFÖDD** är en process. Inom kyrkans andlighet kan det handla om att öva sig i hur vi kan leva öppna inför det vi kallar Gud.

Det säger Joakim Kohls, präst i Högalids församling på Södermalm.

– Men pånyttfödelse handlar mindre om att ha blivit frälst vid ett speciellt tillfälle, det är mer ett begrepp som används inom väckelsekristendomen. I Svenska kyrkan tänker vi inte att människor är "utanför" Gud och behöver komma "innanför" genom frälsning, utan alla är välkomna som de är och där de är i sina liv. Sedan kan människor fortfarande tro och uppleva saker.

Joakim Kohls växte upp inom Missionskyrkan, det som idag är Ekumeniakyrkan. Efter konfirmationen började han hänga i kyrkans ungdomsverksamhet, fick nya vänner och trivdes bra. Men det som formade honom mest, säger han, var att han fick en personlig tro.

– Jag hade en väldigt stark upplevelse av att Gud blev verklig. Då sa man att jag hade blivit frälst, att jag hade sagt ja till Jesus, och där och då började mitt medvetna

kristna liv. Det var som om den lite tråkiga religionen blivit levande för mig.

Han känner en ömhet för den pojken han var då, för 36 år sedan, men säger att efter några år började något skava i honom.

– Jag kände att den världsbild vi ungdomar hade fått i oss hade blivit trång, stressande och ganska hård. Allt var väldigt svartvitt, som det lätt kan bli med ungdomar, och vi tyckte de vuxna var trista.

Han började må allt sämre och hamnade i tvivel.

– Jag minns att jag tänkte att nu är det fara å färde, jag håller på att ramla utanför Gud.

Efter en lång tid av inre kamp satte han kyrkan på paus. I samma veva flyttade han till Stockholm, började läsa religionshistoria och lärde känna nya människor. De var intresserade av livsfrågor och yoga, hade rest i Indien och höll på med personlig utveckling.

– Det var en andlighet som var annorlunda än vad jag var van vid. När jag växte upp hade jag uppfattat Gud som något

utanför mig själv, men här handlade det mer om att du själv är en del av det gudomliga, säger Joakim Kohls, som blev nyfiken.

Han ville utforska mer, reste till Indien och kallade sig för en sökare, en tvivlare. Några år senare bestämde han sig ändå för att studera teologi. Han ville bearbeta sin kristna bakgrund.

– Det var som att andas frisk luft. Jag läste tre år i ren studieglädje och kände en vag längtan att bli präst.

Men under en praktik i kyrkan en sommar insåg han att han inte var redo för predikantrollen.

– Det kom för nära och jag gjorde ett nytt uppehåll från kristendomen.

Pausen kom att vara i tio år. Han reste tillbaka till Indien, lyssnade på upplysta mästare och lockades av buddistiskt och hinduiskt tänkande. Väl hemma igen åkte han för första gången till Ängsbackas sommarfestival, ett ställe han återkom till de följande sju åren.

– Ängsbacka var öppet, fritt och härligt för människor som önskade att livet skulle vara mer. Jag fick vänner, ➡

”Jag kände att den världsbild vi ungdomar hade fått i oss hade blivit trång, stressande och ganska hård. Allt var väldigt svartvitt, som det lätt kan bli med ungdomar, och vi tyckte de vuxna var trista.”

skrev låtar och spelade min musik.

Han beskriver det som ett andligt smörgåsbord, främst österländskt inspirerat, under de år han var på Ångsbacka i början på 2000-talet.

– Fokus var på känsla, kropp, vegetariskt och drogfritt – samtidigt som det var ett jäkla drag med mycket dans och glädje.

Han uppskattade gemenskapen och det känslomässiga delandet, men började med åren sakna det intellektuella och kritiska tänkandet.

– Jag kan bara säga hur det var för mig. Jag upplevde att trenderna kom och gick och att många fokuserade på att uppleva och känna utan att ifrågasätta. Är det kloka, sunda ledare går det bra, men är det inte det är det ett recept för att hamna i gränslösa grejer.

På vintrarna, hemma i Stockholm, hade han börjat gå i den nyskapande Allhelgonamässan i Katarina församling.

– Där hittade jag en plats som förenade det kristna med en värme och en kultur av delande. Här var vi tillsammans, vi som längtar. Jag började tänka att min kristna identitet kanske inte är ett problem, utan en tillgång.

Joakim Kohls kunde nu bejaka att han var kristen och bestämde sig för att gå tillbaka till teologistudierna. Tre år senare prästvigdes han, 43 år gammal.

– Jag ser det som en fördel i mitt yrke som präst att jag har rört mig i så många olika sammanhang. Jag har ganska bra koll på den andlighet som är stark utanför kyrkans värld.

Han trivs som präst och tycker att kyrkan är en bra plats att verka från.

– Det är en styrka att vara del av en 2000-årig tradition med så mycket erfarenhet. Samtidigt har kyrkan en hel del att lära av andliga rörelser för att bli mer levande, dynamisk och relevant.

Han känner sig inte längre lika oroligt sökande, även om han inte har slutat att söka.

– Jag har en ny form av tro idag. Den är mindre känslobaserad och mer vilsam ♦

Julens budskap

enligt Joel Halldorf

Julen är en hyllning till sårbarheten. Den som är så lätt att bejaka men så svår att praktisera. Kyrkohistorikern Joel Halldorf jämför julens sånger med dagens politik och ser ett hyckleri.

HAN HADE KNAPPAST behövt någon ytterligare hjälp på vägen till en teologisk karriär. Joel Halldorf, kyrkohistoriker och arvtagare till tre generationer pingstpastorer.

Men det fanns en avgörande yttre person. Joel Halldorf återsåg henne alldeles nyligen när han höll föredrag i en liten kyrka. Efteråt kom en äldre dam fram och frågade om han kände igen henne. Det var hans högstadielärare i religion, ”en sån lärare som betyder allt”.

Snart stod de båda och grät.

– Hon tog sina elever på stort allvar och lärde oss verkligen något. Framför allt om andra religioner och kyrkor. Vi fick läsa muslimska böner och svara på frågor som ”Skulle en kristen kunna läsa med i dem?”. Hon förberedde oss för livet i ett pluralistiskt samhälle.

Det är just den positionen som blivit Joel Halldorfs ärende i offentligheten: den kristna trons plats och samexistens i ett mångreligiöst Sverige. Genom sina texter i Expressen har han blivit ett namn långt utanför kyrkliga kretsar. En röst som talar begripligt om Gud för en bred och religionsneurotisk allmänhet.

För många är den rösten efterlängtd.

För andra är den oroväckande – ”Hjälp, ska han frälsa hela Sverige?” Några sådana ambitioner har han inte. Trots det förpliktigande arvet har han aldrig känt kallelsen att bli pastor.

Att berätta om varför vi firar jul har han dock inget emot. På papperet är svaret enkelt: För att påminna om Jesu födelse.

– Sen kan man fråga sig varför julen fått en så otroligt stark ställning i vår kultur. Det är en nästan klichéartad berättelse om hur Gud uppenbarar sig i det allra enklaste, ett litet stall.

Att vi inte chockas av julevangeliet är ett tecken på hur djupt kristet präglade vi är, säger Joel Halldorf. När budskapet först berättades bröt det mot alla rådande normer, menar han. I det romerska imperiet dyrkades styrka. Kejsaren var gudomlig. Slavar, kvinnor och funktionsnedsatta stod långt ifrån det heliga.

– Att Gud skulle uppenbara sig i en ganska fattig familj och sedan leva som enkel kringvandrande var helt otänkbart, de första kristna hänades för att de dyrkade en sådan Gud. Idag är den tanken normaliserad. Med den kommer en respekt för alla människors lika och okränkbara värdighet och ett ideal som inte gör

skillnad på rik och fattig.

En välfärdsmodell om man så vill, menar Joel Halldorf. Det är bland annat detta som renderar honom återkommande kritik – hur han ser kristna rötter i alla möjliga nutida fenomen. Som kyrkohistoriker står han på sig och hävdar med vetenskapligt stöd att det kristna arvet fortfarande genomsyrar samhället.

Inte minst genomsyrar det honom själv. Att ett barn föddes för 2000 år sedan påverkar hela Joel Halldorfs livssyn.

– Jag är glad att jag tillhör en religion som inte säger att mina motgångar och min kamp med olika svårigheter betyder att jag är långt ifrån Gud. Tvärtom visar julens budskap att när Gud träder in i världen går han en annan väg än den där allt går väl.

Visst kan och kanske bör vi bli arga på Gud över en värld som rymmer smärta och lidande, säger Joel Halldorf.

– Men Guds svar på vår vrede verkar inte vara att ordna så att det blir en fläckfri och fullkomlig värld. Svaret är istället att Gud är med i allting. Gud kliver in och delar världens smärta och lidande.

En stjärnklar natt. Ett nyfött barn. En nybliven familj i ett stall. ➡

”Alla sånger vi sjunger under julen, om att tända ett ljus och om alla som är rädda och fryser på vår jord – hur rimligt är det att sjunga dem om man inte har en generös flyktingpolitik?”

➡ Scenen är vacker och poetisk. Det är inte konstigt att den berör. Joel Halldorf uppmanar till en förståelse bortom bilden av det sköna. Stjärnan som leder vägen, åsnan som bär Maria, krubbans alla djur – hela naturen är närvarande i händelsen, säger han. Där finns ett uppfodrande budskap om hela skapelsens värde i en kultur som sett naturen som något människan står över.

Fler uppfodrande slutsatser går att dra. De flesta av oss, troende eller inte, har lätt att bejaka det nyfödda barnet som en symbol för utsatthet och beroende. Vi framhåller gärna vikten av att värna sårbarhet i alla dess former. I praktiken är vi alla delaktiga i ett samhälle där klyftorna ökar och där de redan utsatta på många sätt får det allt svårare.

Hur ser du på glappet mellan de berättelser vi vill höra och de ideologiska val vi sedan på ett eller annat sätt gör och stödjer?

– Vi har utifrån den kristna berättelsen byggt en kultur som är moraliskt ambitiös i det att vi vill utsträcka ett värdigt liv till alla människor. Vi vill inte att det ska göras skillnad utifrån klass, härkomst eller vilket land man kommer ifrån. Det är klart att den hållningen blir en utmaning i en tid av till exempel växande migration.

Joel Halldorf pekar på 2015 års flyktingmottagande, då han menar att uppmaningar som ”Öppna era hjärtan” och ”Mitt Europa bygger inga murar” speglade ett tydligt kristet anslag. Det fanns ett jul-evangelium där, konstaterar han.

Men efter inte så lång tid var det kollektiva hjärtat inte så öppet längre.

– Alla sånger vi sjunger under julen, om att tända ett ljus och om alla som är rädda och fryser på vår jord – hur rimligt är det att sjunga dem om man inte har en

generös flyktingpolitik? Är inte det ett ganska grovt hyckleri? Och vad gör det med oss att leva så?

Vi fortsätter att hänvisa till de kristna värdena men har ingen idé om hur de ska förverkligas politiskt, menar Joel Halldorf.

– Det behöver inte vara totalt öppna gränser, men någon form av moraliskt projekt måste det finnas i politiken. Nu blir det var nation för sig själv, det är en återgång till en nästan hednisk moral.

Kristendomen är ingenting utan Jesu födelse. Men det finns en hård konkurrent i rollen som kärnfråga: Människans pånyttfödelse. Det vill säga idén om hur människan i mötet med Gud föds på nytt. Tanken har betonats särskilt starkt i den frikyrkliga fromhetstradition som Joel Halldorf kommer ifrån.

Den har både för- och nackdelar, konstaterar han. Fördelen är tron på förändring. Ingen människa är fastlåst i en given social identitet, det du kämpar med i ditt liv kan förändras på ett förunderligt sätt.

Nackdelen är att förändringen kan uppfattas som väldigt punktuell, menar han.

– I frikyrkorna har man betonat den dramatiska förändringen som bygger på ett tydligt beslut. Men djupgående förändringar är ofta processartade. De sker långsamt.

Kyrkan är inte ensam om sin tro på pånyttfödelse. I hela kulturen finns en stark berättelse som går ut på möjligheten att bli en annan. Drömmen om transformation märks i nya dieter, terapier och relationsideal.

– Det är en utbredd föreställning där man gör samma misstag som väckelserörelserna ofta gjort. Man pekar ut ett

problem, en lösning och tror att skiftet ska ske snabbt och vara definitivt.

Redan i väckelsens barndom berättade människor om hur de gått från mörker till ljus och i en handvändning lagt en destruktiv livsstil bakom sig, säger Joel Halldorf. Ändå kunde de snart befinna sig på botten igen. Vi är inte alltid de bästa bedömare av vår egen förändring, menar han.

Vilka former av pånyttfödelse har du själv genomgått?

– De mest tydliga handlar om förmågan att ta hand om mina nära och kära. Att se till deras konkreta behov.

Det var inte självklart för Joel Halldorf att se dem när han var 20–25 år. Att en flickvän som snart skulle stiga innanför dörren, hungrig efter en lång dag, kanske inte ville mötas av ett jättestökigt hem utan av någorlunda ordning och lite mat på bordet.

– De viktiga förändringarna i mitt liv har kommit av att leva tillsammans och av det ansvar man lär sig att ta då.

Inte ens de mest dramatiska metamorfoserna är punktuella, säger Joel Halldorf. Ta barnens födelse. Visst minns han känslorna i stunden. Båvan, oro och tacksamhet. Vid första förlossningen rullades Joel Halldorfs fru snabbt iväg för eftervård och han satt länge ensam med deras nyfödda dotter. Han glömmor aldrig känslan av att hålla henne i sin famn.

– Jag kände ”Nu går jag från att vara man och make till att bli pappa”.

I år fyller dottern tolv.

– Å ena sidan skedde pånyttfödelsen verkligen där och då. Å andra sidan var den bara början på föräldraskapets långa resa. Så är det med all förändring ♦

Namn: Joel Halldorf.

Ålder: 41 år.

Bor: I Linköping.

Familj: Fru och två barn,
12 och 8 år.

Yrke: Professor i kyrkohistoria,
författare.

Aktuell med: *Kvällstidnings-
teologi – från populism till
pandemi* (Libris), skriver regel-
bundet i Expressen och Dagen.
Tidigare titlar i urval: *Gud:
Återkomsten. Varför religionerna
kommer tillbaka och vad det
betyder* (2018), *Biskop Lewi
Pethrus. Biografi över ett
ledarskap* (2017).

Drömyrke som liten:

"Profet, haha!"

Därför blev jag kyrkohistoriker:

"Många akademiska studier är ett
tillfälle att reflektera över vad man
varit med om. Det gäller såväl
psykologi och sociologi som antro-
pologi. Genom studierna har jag
bättre förstått vem jag är och var
jag kommer ifrån."

Om trons plats i kultur-

debatten: "Det har alltid funnits
pastorala texter i tidningarna.
De har i hög grad övertagits av
psykologspalter. Det nya är att den
kristna teologin gör anspråk på
att kunna tolka samtiden och ge
ett bidrag till debatten på samma
villkor som socialism och
liberalism."

Här/Så firar jag jul: "I år firar
vi i Leksand, med besök i den
fantastiska julottan i Leksands kyrka
på juldagens morgon."

Stilla tisdag

Fördjupning och inspiration med Andlig vägledning och Sinnesrogudstjänster.

Andlig vägledning

Fördjupa din gudsrelation och samtala om tro och dess betydelse i ditt liv. Välkommen till bibelmeditationer och samtal i grupp inspirerade av den ignatianska andligheten, utvecklad av jesuitprästen Ignatius av Loyola på 1500-talet.

Plats: Församlingens Hus.

Tid: tisdagarna 8 februari, 22 februari, 8 mars, 22 mars, 5 april, 19 april, 3 maj och 17 maj 18.00–19.30. Ingen kostnad. Maxantal: 10 personer.

Ledare: Ulla Axelsson och Elisabet Munro
Anmälan: senast 1 februari till elisabet.munro@svenskakyrkan.se

Sinnesrogudstjänst

En enkel gudstjänst med ljusständning och förbön där den som vill delar med sig av sitt liv.

Tid: Tisdagarna 23 november, 7 december, 18 januari, 1, 8 och 22 februari, 8 och 22 mars 19.30–20.00.

Plats: Danderyds kyrka.

Torsdag tillsammans

Kvällsmässa

En kort och stämningsfull mässa. Fika i Församlingens Hus efter mässan. Tid: Torsdagar 19.00. Plats: Danderyds kyrka.

Ungdomskväll

Fika, häng och program. Tid: Torsdagar 19.30–21.30. Plats: Församlingens Hus.

Kristendomens historia

Tid: torsdag 9 december 19.45
Plats: Församlingens Hus.

Läs Bibeln tillsammans!

Den barmhärtige samariern, vänd andra kinden till, himmelriket är som ett senapskorn, du ska älska din nästa som dig själv. Bibelns ord och berättelser präglar hela vår historia och vår kultur. Genom att läsa, studera och samtala får vi möjlighet att förstå vårt samhälle och våra värderingar på ett djupare plan. Välkomna att delta i vårens kursverksamhet om Bibeln och dess betydelse.

Ingen föranmälan krävs. Ta gärna med din egen Bibel.

Tid: Torsdagarna 17 februari, 3, 17 och 31 mars, 14 och 28 april 19.45–21.15.

Plats: Församlingens Hus
Ledare: Kristin Molander, präst och Henrik Mattsson, präst.

Katekumenat – en vuxen väg till tro

Längtar du efter att samtala om tro och liv? Söker du något som är större än du? Är du nyfiken på kristen tro? Katekumenatet är ett sammanhang och en grupp där du som vuxen kan samtala och reflektera över livet. Gruppen passar dig som längtar efter fördjupning oavsett tidigare erfarenhet av kyrkan. Katekumenatet som finns i flera kyrkotraditioner och har sina rötter i den tidiga kyrkans dopundervisning. Här finns möjlighet att döpas och konfirmeras.

Tid: varannan tisdag 17.30–19.30.
Maxantal: 12 personer.

Start 8 februari. Vi börjar med en smörgås och kaffe.

Plats: Församlingens Hus.

Anmälan och kontakt:

Randi Guldstrand, präst,
randi.guldstrand@svenskakyrkan.se,
076-821 11 71.

Ledarna Randi Guldstrand och Susan Bergkvist.
Saknas på bilden gör Ola Whistler Sahlén.

Introduktionstillfällen:

Torsdag 18 november 17.30 i Församlingens Hus. Else-Lotte Edenius, som både varit deltagare, medvandrare och ledare berättar om sina erfarenheter av Katekumenatet.

Söndag 21 november presenterar vi Katekumenatet i samband med kyrkkaffet efter högmässan.

För små och stora

Babysång

Här kan du lära känna andra nyblivna föräldrar och deras barn.

Tillsammans sjunger vi gamla och nya sånger och psalmer.

Vi avslutar med fika och barnmat på burk. Ingen anmälan eller avgift.

Ålder: 0–18 månader.

Tid tisdagar 12.00–13.00.

Se datum på hemsidan.

Plats: Församlingens Hus.

Tac-o-Lov – fredagsmys i kyrkan

Vill du slippa laga mat en fredagskväll? Har ni svårt att få barnen att sitta stilla i kyrkbänken en söndag?

Är du nyfiken på att höra om Bibelns berättelser?

Vi träffas för att äta tacos tillsammans, pyssla, sjunga och höra talas om varför Jesus är en sådan viktig figur i kyrkan.

Tid: 19 november, 17 december, 21 januari, 18 februari, 18 mars, 22 april och 20 maj 17.00–19.00.

Plats: Församlingens Hus.

Kontakt: Maria Gibbs Persson, pedagog.
maria.gibbs.persson@svenskakyrkan.se
Elisabet Munro, präst,
elisabet.munro@svenskakyrkan.se

Söndagsklubben startar!

Alla barn som vill kan vara med i söndagsklubben under högmässan på söndagarna. Där lyssnar vi på bibelberättelser och pratar tillsammans om dem, och pysslar utifrån dagens tema. Efteråt ansluter söndagsklubben till den gemensamma gudstjänsten lagom till nattvarden. Ingen anmälan, ingen kostnad.

Ålder: 0–10 år.

Småbarn i förälders sällskap.

Tid: söndagar 11.00.

Plats: Danderyds kyrka.

Kontakt: elisabet.munro@svenskakyrkan.se och maria.gibbs.persson@svenskakyrkan.se

Vill du vara med och leda söndagsskola? Kontakta beata.moberg@svenskakyrkan.se

Lunchmusik med soppa

Musiken spelas i Danderyds kyrka.

Soppa serveras i Församlingens Hus. (Kostnad 60 kr).

Tisdag 14 december 12.00

Monika Mannerström Skog, sopran, Anders Ölund, orgel, piano.

Tisdag 18 januari 12.00

Georg Gulyás, gitarr.

Tisdag 1 februari 12.00

Anders Ölund, orgel.

Tisdag 15 februari 12.00

Claes Wahlroth, flöjt, Anders Ölund, orgel, piano.

Tisdag 1 mars 12.00

Anders Ölund, orgel.

Tisdag 15 mars 12.00

Lisa Carlioth, sopran, Anders Ölund, orgel, piano.

Frukost i gemenskap

Torsdagar bjuder vi på frukost inne i Vagnslidret vid Sätträängskyrkan.

Efteråt går vi in i kyrkan och har andakt tillsammans.

Årets avslutas med julfrukost den 16 december.

Vårens frukostar börjar 3 februari.

Tid: Torsdagar 9.30–11.00.

Plats: Sätträängskyrkan.

Kontakt: Beata Moberg,
beata.moberg@svenskakyrkan.se.

FOTO: KRISTIN LIDELL / IKON

FOTO: JOHANNES FRANSEN / IKON

Syjunta i Andrum

Du tar med det du vill ha för händerna, till exempel stickning eller broderi och det du vill äta. Vi bjuder på kaffe och te. Om du vill sticka till församlingens diakoni får du garn och stickor. Välkommen till en skön avslutning på veckan.

Tid: fredagarna 11 och 25 februari, 11 och 25 mars, 8 och 22 april samt 6 maj 17.00–19.00.

Plats: Andrum, plan 5 i Mörby centrum
Kontakt: Estelle Wiesel och Susan Bergkvist, diakoner,
susan.bergkvist@svenskakyrkan.se

Förintelsens minnesdag 27 januari

På denna minnesdag gästas vi av Bernt Jakobson vars båda föräldrar satt i nazisternas koncentrationsläger.

27 januari är det datum som förintelselägre Auschwitz-Birkenau befriades 1945.

Bernt Jakobsons ger oss sin berättelse torsdag 27 januari 2022 i Församlingens Hus.

Innan föredraget 19.00 är du välkommen till mäsas i Danderyds kyrka. Föredraget börjar 19.30. Ingen anmälan.

Danderyds kyrkokör firar 101 år

FÖRSTA ADVENT 1920

gjorde Danderyds kyrkokör sitt första framträdande. Nu var det dags att starta en riktig kör för att berika högmässan i Danderyds kyrka. Harald Ericsson var då musikedirektör och körens första dirigent. Idag är Maria Resare körens dirigent och ledare.

Kyrkokören har framfört fantastiska oratorier, passioner, requiem och konserter med musik av stora kompositörerna

som Bach, Händel och Haydn. Gemenskapen i en kör är viktig och i Danderyds kyrkokör har den stärkts genom resor till bland annat Mallorca, England, Holland och vänortskören i Esbo, Finland.

Pandemin gjorde att 100-årsfirandet fick flyttas fram ett år men det klarar en 101-åring. Nu väntar jubileumskoncert, utställning i Församlingens Hus och en jubileumsskrift.

Jubileumskoncert**5 december 16.00****i Danderyds kyrka.**

Adventssånger, musik av Bach och Händel framfört av Danderyds kyrkokör, stråkensemble och solist.

Utställningen Danderyds kyrkokör 100 år

öppnar 1 december 2021 9.00 och pågår till 9 januari 2022

i Församlingens Hus.**Utställningar i Församlingens Hus**

Ljuset uppfyller världen – ett historiskt perspektiv.

20 oktober–21 november.

Gunnel Wahlberg Lindstedt och Lars-Åke Lindstedt.

Leos inre värld**17 januari–20 februari.**

Vernissage 17 januari 17.00–19.00.

Leo Elliot Hesselberg är född 2012 och är uppvuxen nära vatten och skog utanför Stockholm, vilket speglas i hans konst.

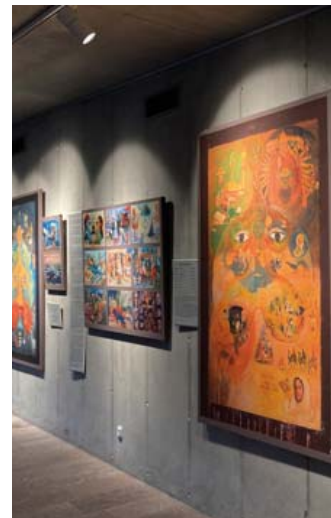

FOTO: CHRISTINA HOGBERG

Danderyds vårsalong 2022**Barnasinne Barnaminne**

Konstutställningen står öppen för alla skapande själar med Danderydsanknytning.

Vårsalongen 2022 pågår 14 mars–24 april i Församlingens Hus. Vernissage 14 mars 16.00–19.00.

Anmälan senast 30 januari 2022 till Marie Smeds, 08-568 957 12, marie.smeds@svenskakyrkan.se

BRYT EN TRADITION

Tillsammans kan vi stoppa tvångsäktenskap, könsstympning och våld mot flickor.

#BRYTENTRADITION

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

SWISHA DIN GÅVA TILL 900 1223

svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan

FOTO: JESPER WAHLSTROM/KON

TIDNINGEN LIVET

**Utgiven av Svenska kyrkan,
Danderyds församling.**

Redaktion

Kristin Molander, kyrkoherde
kristin.molander@svenskakyrkan.se
Christina Högberg, kommunikatör
christina.hogberg@svenskakyrkan.se
Ola Whistler Sahlén
ola.sahlen@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare

Kristin Molander, kyrkoherde

Design&produktion

Lind Lewin kommunikation

Redaktör

Mia Sjöström

Skribenter

Mia Sjöström, Kristina Lindh

Omslag

Lotta Kühlhorn

Fotografer

Elliot Elliot, Håkan Elofsson

Tryckeri

Stockholms Lito Grafiska, Danderyd

SVENSKA KYRKAN I DANDERYD

Församlingens Hus

Angantyrvägen 39,
182 54 Djursholm.

Växel: 08-568 957 00,
måndag – fredag
9.00–12.00 och 13.00–17.00.
Adress: Box 2021,
182 02 Danderyd
svenskakyrkan.se/danderyd

Kommunikatörer

Christina Högberg, 08-568 957 08.
Jenny Sigeman, 08-568 957 23.

Kyrkogårdsförvaltning

Expedition öppen:
mån, ons, tors, fre 10.00–15.00
tis 10.00–14.00.
Lunchstängt 12.00–13.00.
08-568 957 39
Per Henrik Hinder, chef
08-568 957 46.

Kyrkor och kapell

Altorps kapell, Ymervägen 55,
Djursholm.

Andrum, Mörby Centrum.

Danderyds kyrka, Angantyrv 41,
Danderyd.

Djursholms församlingssgård,
Valevägen 26, Djursholm.

Djursholms kapell, Danav. 9,
Djursholm.

Enebykyrkan, (samarbetskyrka)
Enebytorp, Lars Åberg
070-497 71 65.

Petruskyrkan, Kyrkv 27,
Stocksund.

Sätraängsskyrkan, Sjöbergsv. 32
Danderyd.

Sjukhuskyrkan,
Danderyds sjukhus,
08-123 550 00 (växel).

Kyrkoherde

Kristin Molander,
08-568 957 01, 070-334 16 18.

Präster

Randi Guldstrand,
08-568 957 20.
Jenny Karlsson,
08-568 957 17.
Henrik Mattsson
08-568 957 05.
Elisabet Munro,
08-568 957 16.
Ola Whistler Sahlén,
08-568 957 15.

Sjukhuspräster

Peter Sandin,
08-568 957 42.
Carl Henric Svanell,
08-568 957 18.

Diakoner

Susan Bergkvist, 08-568 957 67.
Beata Moberg, volontär-
samordnare, 08-568 957 28.
Per-Ove Nelstrand, vik,
08-568 957 00.
Estelle Wiesel, 08-568 957 29.

Musiker

Kerstin Alling, 08-568 957 06.
Kerstin Even, 08-568 957 49.
Maria Resare, 08-568 957 07.
Anders Ölund, 08-568 957 04.

Församlingspedagoger

Louise Almén, vik, 08-568 957 00.
Henrik Brosché, tjl.
Maria Gibbs, 08-568 957 25.
Stina Klimscha, 08-568 957 41.

Kyrkans förskola

Förskolorna Enen,
Kyrkbacken
och Änglagaraget.
Petra Olsson, rektor,
08-568 957 02.

ÖPPETTIDER

Församlingens Hus

Öppettider: svenskakyrkan.se/danderyd

Växel, tel 08-568 957 00.

Mån–fre 9.00 – 12.00 och 13.00 – 17.00.

Bokning av dop, vigsel, begravning:

Mån–tors 9.00 – 12.00, 13.00–15.00.

Fre 9.00 – 12.00. Tel 08-568 957 10.

Bokning av församlingssgårdar:

Mån–tors 9.00 – 12.00, 13.00–15.00.

Fre: 9.00 – 12.00. Tel 08-568 957 35.

Kyrkogårdsförvaltningen:

Mån, ons, tors, fre 10.00 – 15.00.

Tis 10.00 – 14.00. Tel 08-568 957 39.

Advent och jul i Danderyds församling

Julmarknad 27 november i Enebyberg och Djursholm.

Första advent 28 november i Danderyds kyrka:
första ljuset, högmässa, Hosianna och adventskaffe.

Luciakonsserter 10 och 12 december i Danderyds kyrka.

Vi sjunger in julen 19 december i Danderyds kyrka.

Julevangeliet 24 december i våra kyrkor.

Julotta med grötfrukost 25 december
i Danderyds kyrka och Församlingens Hus.

Nyårsbön 31 december och 1 januari i våra kyrkor.

Gudstjänst med julgransplundring
16 januari i Danderyds kyrka.

Läs mer på svenskakyrkan.se/danderyd.